

PETER ROENNFELDT
**NÁSLEDOVÁNÍ VIZE
APOŠTOLŮ**

OBSAH

VĚNOVÁNÍ	9
PROČ SE ŘÍDIT PŘÍKLADEM APOŠTOLŮ	11
PRŮVODCE 1 – Jak se apoštolové stali vizionářskými vůdci	17
PRŮVODCE 2 – Jejich rozhodující okamžik pro misi	27
ČÁST 1 – VYUŽÍVÁNÍ VZTAHOVÝCH VAZEB – ETHNÉ SPOJENÍ	39
PRŮVODCE 3 – Evangelizace vyprávěním příběhů	47
PRŮVODCE 4 – Model propojených oblastí	59
ČÁST 2 – ZAKLÁDÁNÍ MISIJNÍCH SBORŮ – ZÁKLAD V OIKOS	73
PRŮVODCE 5 – Mistrovský příběh pro hermeneutická společenství	83
PRŮVODCE 6 – Zakládání uprostřed násilné opozice	93
PRŮVODCE 7 – Pavlovy evangelizační metody	103
PRŮVODCE 8 – Vedení Duchem v systematické oblastní práci	119
PRŮVODCE 9 – Sami vedoucí hnutí mají získávat učedníky	131
PRŮVODCE 10 – Jednoduché a zcela funkční sbory	145
ČÁST 3 – NÁSOBENÍ STŘEDISKOVÝCH SBORŮ	157
PRŮVODCE 11 – Zakládání střediskových sborů	169
PRŮVODCE 12 – Oblastní sbory jako misijní centra	183

ČÁST 4 – VIZE Hnutí – PŘEMÝŠLENÍ, PLÁNOVÁNÍ A REALIZACE	199
PRŮVODCE 13 – Vize apoštolů, že nezůstane žádné místo nezasažené	205
PRŮVODCE 14 – Vyslání druhé generace vůdců hnutí	217
PRŮVODCE 15 – Růst hnutí v oslovených oblastech	229
PRŮVODCE 16 – Vyhledávání vůdců hnutí příští generace	237
ŽÁDNÁ BÍLÁ MÍSTA – NESTALA SE NAŠE VIZE ZAJATCEM NAŠICH METOD?	251
DODATKY – KLÍČOVÉ PRINCIPY NÁSLEDOVÁNÍ VIZE APOŠTOLŮ	265
POZNÁMKY	273
PODĚKOVÁNÍ	295

PRŮVODCE 1

JAK SE APOŠTOLOVÉ STALI VIZIONÁŘSKÝMI VŮDCI

Během své služby si Ježíš vybral dvanáct učedníků a nazval je *apoštoly*. Při svém povolání to rozhodně nebyli lídři, kteří by měli nějakou vizi. Co je změnilo?

Stala se Ježíšova volba dvanácti apoštolů signálem k založení království Izraele? Byl to políček do tváře židovským a římským představitelům? Přestože byli farizeové a herodiáni (podporovatelé Římany dosazeného Heroda Antipase) nepřátelé na život a na smrt, spojil je plán na odstranění Ježíše (Mk 3,6). Ježíš se nespojil ani s jednou z těchto stran. Povolal Matouše Léviho, výběřčího daní z Kafarnaa, který bez váhání opustil celnici a následoval Ježíše, s nímž sympatizovalo i mnoho jeho kolegů „hříšníků“ (Mk 2,13–15). To rozhněvalo podporovatele Heroda. Matoušovo rozhodnutí mohlo ohrozit přísun daní z místního galilejského rybářského průmyslu, stejně jako z blízkého hraničního přechodu v Gaulanitis a od obchodních karavan, které procházely kolem Kafarnaa na cestě z Afriky do Evropy nebo Asie.

Farizeové se zase pohoršovali nad tím, že se Ježíš zúčastnil hostiny, kterou Matouš uspořádal pro své přátele. Jejich nepřátelství ještě zesílilo, když Ježíš obhajoval činnosti, které porušovaly jejich nařízení ohledně zachovávání soboty. Představte si jejich hněv, když Ježíš prohlásil, že je jako „Syn člověka pánem i nad sobotou“ (Mk 2,22–28). Vše vyvrcholilo ve chvíli, kdy v synagóze uzdravil ochrnutého člověka –

a to právě v sobotu: „Když farizeové vyšli ven, hned se proti němu s herodiány umlouvali, že ho zahubí“ (Mk 3,1–6).

JEŽÍŠ SI VYBÍRÁ SVÝCH DVANÁCT NÁSLEDOVNÍKŮ

Hrozilo skutečné nebezpečí. Jan Křtitel strádal ve vězeňské kobce a čekal na děsivou popravu. Ježíš začal kázat jeho poselství: „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské“ (Mt 4,17). Jeho výzvy a strategický obrat k násobení začaly přinášet výsledky.⁶ Jeho hnutí začalo nabírat na síle, ale v tomto okamžiku se ocitlo ve smrtelném nebezpečí.

Ježíš prožil noc na modlitbách a následující ráno se vrátil zpátky. Tváří v tvář hrozícímu nebezpečí smrti ze strany svých nepřátel se však nevzdal. Veřejně si zvolil dvanáct následovníků. Potom s „velkým zástupem svých učedníků“ a dalších lidí z Judeje, Galileje a Středomořských končin nastínil svoji strategii (L 6,12–26).

V zástupu se začalo šířit očekávání, že by Ježíš mohl národ zbavit útisku. Dá najevo svoje záměry? Jeho apoštolové, zástup učedníků i shromážděný dav věděli, kdo jsou jejich nepřátelé a utiskovatelé. Ale jak a kdy by proti nim měli vyrazit?

Představte si to rozčarování, když se Ježíš dostal k „vrcholnému bodu“ svého poselství – „kvůli kterému ho nejvíce obdivovali i nenáviděli“.⁷ Neobsahoval žádnou ohnivou výzvu k nacionalismu, vzpouře, odplatě či ozbrojení. Jeho strategie byla úplně jiná: „Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce“ (Mt 5,44–45). V očekávání plánu boje neexistovalo snad nic paradoxnějšího, co by stálo proti logice i proti kultuře.

MILUJTE SVÉ NEPŘÁTELE

Jak moc byli zmatení farizejové a římsští vojáci vyvedeni z míry! Kde je ten velký vůdce utiskovaných a těžce pracujících zemědělců a rybářů, kteří byli zpočátku nadšení tím, jak je Ježíš přijímal a ujišťoval, což zřejmě vyplývalo ze slov jeho blahoslavenství? O co se snažili jeho apoštolové zvolení za představitele tohoto hnutí?

Zástup očekával strategii, která dokáže svrhnout římské utlačovatele či odmítnout požadavky chrámových autorit. Ježíšův plán se zdál slabý, až patetický.

Představme si mladého muže, nezaměstnaného dělníka, který se stal potulným učitelem a uzdravovatelem, jak stojí na větrem ošlehaném vršku Galileje se skupinou svých „dvanácti hříšníků“⁸ – včetně rybářů, zélóta a nového učedníka Matouše, bývalého celníka. Obklopen zástupem prostých, utlačovaných lidí volá: „Milujte svoje nepřátele! Modlete se za ty, kdo vás utiskují!“ (Mt 5,44).

V krutém světě plném útisku to byl podivný začátek nového království. Ježíš jim nabízí zcela nový a radikální pohled na život – pohled obětování.

Všechno, co se týká Ježíšova království, je konfrontační. Nevychází z toho, čeho si ceníme – z věcí, které vlastníme, z postavení, kterého jsme dosáhli, nebo z dosaženého úspěchu. Jeho občany jsou lidé zlomení, zavržení, zbavení občanských práv a pronásledovaní (Mt 5,1–16). Životní postoj se má projevit v bezvýhradné lásce a nesobeckou obětí pro jiné, včetně zlých lidí a nepřátel (Mt 5,17–48). Je třeba nově definovat všechny náboženské aktivity, vztahy a priority (Mt 6,1–7,29) – aby se mohla stát „tvá vůle jako v nebi, tak i na zemi“ (Mt 6,10).

Boží pohled na svět „nepochází z tohoto světa, ale je určen pro tento svět“⁹ – a Ježíš volá odvážné následovníky s vizí, aby změnili svět.

„ABYSTE BYLI DĚTMI VAŠEHO OTCE V NEBESÍCH“

Odehrával se zřetelný zápas o to, aby se toto království neuchytilo a nezakořenilo. Ježíš nenabízel žádné hierarchické uspořádání s nějakým statusem, postavením nebo předáváním příkazů – a náboženští i římský představitelé z toho byli zmateni. Věnoval se Samařanům i setníkovi z Kafarnaa. Tím jen potvrzoval, že jeho hnutí vzniklo proto, aby prokazovalo lásku k nepřátelům – a jeho židovští učedníci s tím měli problém. Ženám prokazoval úctu, rovnost, důstojnost a respekt – a to se nelíbilo mnoha mužům v církvi.

Většina obsahu čtyř evangelií popisuje dobu mezi okamžikem, kdy si zvolil dvanáct apoštolů, a Ježíšovou smrtí, tedy tím, co nazýváme vůdcovskou multiplikační fází jeho služby.¹⁰ Každý příběh vypráví o Ježíšově přípravě pro službu, uvádění do služby a násobení služby. Jeho trvalým tématem byla podstata jeho království. Tímto způsobem se tuto myšlenku snažil předávat dál, i když to jeho učedníkům zpočátku znělo bláznivě.

Zdalo se, že Ježíšovo nejlepší úsilí předávat jeho tak odlišný, až pobuřující světonázor vůdcům svého hnutí vyzní naprázdno. Jejich srdce bylo stále nastaveno na svržení nadvlády Římanů, kteří je utiskovali, na očekávání vysokého postavení a autority pro sebe v tom novém království, kde budou patřit k úzkému okruhu vyvolených.

Konečně taková byla jejich naděje. Dokonce i během velikonoční večere v horní místnosti před Ježíšovou smrtí soupeřili o postavení. Jidáš chtěl pravděpodobně svojí zradou donutit Ježíše, aby vystoupil, prohlásil se za vladaře a odměnil je za jejich věrnost. Jejich očekávání je zaslepilo, takže neviděli, že Boží království je založeno na obětování. Odmítali přijmout myšlenku, že Ježíš „musí jít do Jeruzaléma a mnoho trpět od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen“ (Mt 16,21).

Když Ježíše ukřižovali, naděje apoštolů se zhroutily. Osobně ani neviděli, jak hroznou smrtí umírá – zakrvácený, špinavý a popliva-

ný – jako podivuhodná ukázka toho, jaký je Bůh (J 12,28–33). Zdálo se, jako by ztroskotal další experiment, další vzpoura, které byly běžnou součástí společenského dění v Judsku a v Galileji. Avšak takto to skončit nemělo.

OD ZOUFALSTVÍ K RADIKÁLNÍM VŮDČŮM S VIZÍ

Apoštolů přemohl strach. Jeho syrová a hrůzná smrt zhatila jejich naděje. Nastaly však dvě historické události, které je proměnily: vzkříšení Ježíše Krista a vylití Ducha svatého o Letnicích.

První je zastihla naprosto nepřipravené. Jako by zapoměli na zaslíbení jeho vzkříšení. Když pak poslal Marii Magdalskou – která ho spatřila jako první – s dobrou zprávou, „nevěřili jí“. Neuvěřili ani zprávám, které jim vyřídili dva z učedníků, kteří se s ním potkali na cestě do Emaus. Proto je Ježíš pokáral, když se jim zjevil v horní místnosti za zamčenými dveřmi, protože měli strach, aby se jim nepříhodilo něco špatného. Nebylo to pouze proto, že „neměli víru“, ale i proto, že „tak tvrdošjně odmítali uvěřit těm, kteří ho uviděli po jeho vzkříšení“ (viz Mk 16,9–13; srov. L 24,13–35; J 20,19–23).

Tito klíčoví vůdcové nebyli připraveni naslouchat těm, které Ježíš poslal: zaprvé Marii – „apoštolovi apoštolů“ a později ani dvěma svědkům z cesty do Emaus. Tomáš, jeden z dvanácti, který nebyl přítomen večer první neděle, nevěřil dokonce ani apoštolům, kteří mu vyprávěli o zjevení Ježíše Krista. Následující týden se Ježíš objevil znovu, předložil mu důkazy, které žádal, a pokáral ho: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili“ (J 20,19–29).

Apoštolové byli lépe připraveni pro druhou zásadní událost, kterou bylo vylití Ducha svatého o Letnicích, padesát dnů po Ježíšově vzkříšení. Měli vyjít „do celého světa a kázat dobré zprávy“ o tom, že Ježíš je živý. Toto zvěstování doprovázela „znamení“ nebo projevy Ducha (viz Mk 16,15–16). Poté, co je Ježíš vyzval, aby šli a „získávali učední-

ky ze všech národů“, dal jim toto zaslíbení: „A hle, já jsem s vámi po všecky dny až do skonání tohoto věku“ (viz Mt 28,18–20). Deset dnů před výročním židovským svátkem Letnic, dříve než vystoupil do nebe z Olivetské hory, jim zaslíbil: „Budete pokřtěni Duchem svatým, až uplyne těchto několik dní... A dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země“ (Sk 1,4–8).

Ježíšovo vzkříšení z mrtvých bylo nesporným důkazem toho, že je tím pomazaným, Kristem (viz Ř 1,1–4). Svoje následovníky pověřil, aby byli svědky jeho vzkříšení, a slíbil jim, že je nikdy neopustí. Jeho Duch znamená jeho pokračující přítomnost. Večer před svojí smrtí prohlásil: „já odejdu“ a „já zase přijdu“. Když pak mluvil o Duchu svatém, znovu zdůraznil: „Nezanechám vás osiřelé, přijdu k vám“ (J 14,1–3.15–18).

„Ještě malou chvíli a svět mne už neužít, vy však mě užít, poněvadž já jsem živ a také vy budete živi. V onen den poznáte, že já jsem ve svém Otci, vy ve mně a já ve vás.“ Dále vysvětluje: „Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek“ (J 14,19–20.23).

Ježíšovo vzkříšení a následná přítomnost v plné míře odhalily charakter jeho království a církve¹¹ a právě to předurčilo podobu hnutí, které apoštolové šířili. Jeho oběť byla projevem jeho lásky: „Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život“ (1J 3,16; viz také J 3,16). A na tom stálo poselství učedníků: bylo dobrou zprávou o jeho vzkříšení. Duch vzkříšení a života – ten, který ho počal, naplnil, pomazal, dával mu moc a vzkřísil Ježíše (viz Ř 8,11) – pomazal a dal moc i jejich vizi, poselství a misijnímu dílu.

Dvě historické a nepopíratelné skutečnosti – Ježíšova smrt a vzkříšení a událost Letnic jako projev přítomnosti jeho Ducha – proměnily pohled a vizi apoštolů. Teď už je nic nedokázalo zastavit v získávání nových učedníků a zakládání sborů. Když je nejvyšší židovská rada – titíž lidé, kteří odsoudili Ježíše – žádala, aby o Ježíšovi nemluvili, Petr a Jan odvážně prohlásili: „Posuďte sami, zda je před Bohem správné, abychom poslouchali vás, a ne jeho. Neboť o tom, co jsme viděli a sly-

šeli, nemůžeme mlčet“ (Sk 4,19–20). Byli svědky jeho vzkříšení a jeho přítomnosti a to nelze umlčet.

Dvě historické a nepopíratelné skutečnosti – Ježíšova smrt a vzkříšení a událost Letnic jako projev přítomnosti jeho Ducha – proměnily pohled a vizi apoštolů.

NE VŠECHNO VŠAK BYLO JASNÉ!

Některé věci, které Ježíš představoval svým příkladem, učil a přikázal svým učedníkům, se jim nelíbily. Není snadné milovat nepřátele stejně, jak je miluje Bůh (viz Mt 5,44–45). Ježíš překračoval náboženské, kulturní a národnostní hranice. Pro jeho následovníky bylo popírání přirozených sklonů, kulturních předpisů, politicko-náboženských očekávání, a dokonce i prorockých výkladů velmi citlivou záležitostí (viz Mt 16,24). Měli zapírat sami sebe a obětovat svoje pohledy na svět. Bylo to obtížné pro ně a je to těžké i pro nás. Ano, Ježíš byl živý a přítomný skrze svého Ducha, byla to však dobrá zpráva skutečně pro všechny národy, pro všechny *ethnē* nebo vztahové linie? Mělo snad jeho království patřit i Samařanům, etiopským eunuchům, jejich hlavními oponentům a pohanským utiskovatelům Římanům? Opravdu měli jít ke všem lidem? Byla církev – dva nebo tři, kteří se shromáždili v jeho jménu – jež byla založena na Kristově oběti a jeho přítomnosti a měla držet klíče jeho království (viz Mt 16,13–21; 18,15–20), skutečně pro židy, pro pohany, otroky, svobodné, pro muže i ženy? Jak dalekosáhlé měly být dopady dobré zprávy o vzkříšení a přítomnosti Ježíše?

VÍC NEŽ DVANÁCT

Ježíš se vybraným dvanácti apoštolům intenzivně věnoval: vzdělával je a předával jim nové poznání o Boží lásce a jeho království. Lukáš zaznamenává, že po Galileji putovaly s Ježíšem a jeho apoštolky i ženy, které nebyly jejich manželkami nebo příbuznými (L 8,1–3). Možná to někoho z vás pohorší, ale není mezi nimi ani náznak nevhodného chování, a můžeme si být jisti, že pokud by se v jejich vztazích objevilo cokoli nevhodného, okamžitě by toho farizejové využili.

Také Lukáš, který byl pohanského původu¹², zaznamenává, že později Ježíš „určil 72 dalších a poslal je“ s podobnými instrukcemi, které dal dvanácti apoštolům (viz L 10,1–24; srov. Mt 10 1–42). Po jeho vzkříšení se kruh dále rozšiřoval. Matěje zvolili jako náhradu za Jidáše a „byl připojen k jedenácti apoštolům“ – i když je to zde naposled, co o něm slyšíme (viz Sk 1,23–26).

Tento počet dále narostl, když Ježíš přímo povolal Pavla (viz 1K 9,1–2; Ga 1,11–19), a s Pavlem, coby „ústřední“ postavou, „se jejich počet dále zvýšil“. Barnabáš byl apoštolem (viz Sk 14,4.14), stejně jako Apollo (viz 1K 4,6.9), Silas a Timoteus (viz 1Te 1,1; srov. 2,6) a také Titus (viz 2K 8,23; v řečtině).¹³

Ve světle toho, jak Ježíš jednal se ženami, a s vědomím jeho oběti a přítomnosti pro všechny lidi by nemělo být překvapením, že Pavel zmiňuje i ženu apoštolku. Pavel nikdy nepsal o ordinaci nějaké zvláštní třídy duchovních, protože sloužit mají všichni věřící. Nezaváděl ani žádnou feministickou agendu, ale jednoduše píše o Junii (což je ženské jméno), již řadí mezi „apoštolky, kteří se těší zvláštní vážností“ (Ř 16,7).

Křesťanští otcové rané církve tomu rozuměli tak, že Junia byla žena. Chrysostomos, velký kazatel z Antiochie, potvrzuje skutečnost, že byla ženou – apoštolem. Avšak s ohledem na různé formy diskriminace, které později ohrožovaly církev, není překvapivé, že toto „dobře osvědčené ... římské ženské jméno bylo ve středověku nahrazeno mužským jménem Junias“ – což byla pozdní vsuvka, kdy opisovač vložil do rukopisu mužské jméno, protože na tomto místě neakceptoval ženské jméno.¹⁴

I když se tato vsuvka objevila později, odhaluje napětí, které vzniklo v souvislosti s postavením žen v církvi a ve společnosti a obecně s rovností všech, kdy Ježíšova oběť, vzkříšení, pomazání a přítomnost jeho Ducha jsou nabízeny všem lidem bez výjimky.

ROZHODUJÍCÍ OKAMŽIK PRO VEDOUcí V CÍRKVI

Klidnou plavbu apoštolů a prvních křesťanů neustále ohrožovalo nebezpečí rozkolu. Ježíšova smrt a vzkříšení, pomazání a přítomnost jeho Ducha naprosto změnily jejich pohled na svět. Avšak jak se vypořádají s důsledky a s tím, co by je mohlo rozptylovat? Jakým způsobem udržovali moc evangelia, které vyžadovalo zapojení všech lidí bez diskriminace?

Pro všechny, kdo se chtějí řídit vizí hnutí apoštolů, z toho plynou hluboké a dalekosáhlé důsledky.

APLIKACE PRO DNEŠEK

1. Představte si, že jste byli jednou z žen nebo jedním dvanácti apoštolů, kteří cestovali s Ježíšem.
 - Popište své naděje a touhy, které byste měli jako jeho následovníci.
 - Pokuste se znovu prožít svoje pocity, které jste měli během hodin jeho zkoušky a ukřižování.
 - Zkuste si představit, o čem byste mluvili během soboty, kdy byl Ježíš v hrobě.
2. Přečtěte si Sk 1,1–2,47 a přemýšlejte o Ježíšově smrti, vzkříšení a o pomazání a přítomnosti Ducha svatého.

- Jak tyto události nově definovaly vizi apoštolů o hnutí Božího království?
 - Jak nově definují tvůj základní pohled na svět?
Jeho vzkříšení:
Jeho křest Duchem svatým:
 - Jaké důsledky mají tyto události pro tebe?
3. Co pro tebe znamená Ježíšova přítomnost? Jaké důkazy křtu Duchem svatým můžeš vidět ve svém životě?